

ده رویداد شاخص ادبی سال ۲۰۱۰

در این سال ماریو بارگاس یوسا، خالق شاهکار «گفت‌وگو در کاتدرال» نوبل گرفت و جاناتان فرزنز آمریکایی با اقبالی استثنایی روبرو شد و نویسندگان صاحب‌نامی همچون پل استر، فیلیپ راث و جویس کرول اوتس کتابی تازه وارد سبد خرید علاقه‌مندان ادبیات کردند.

در این سال ماریو بارگاس یوسا، خالق شاهکار «گفت‌وگو در کاتدرال» نوبل گرفت و جاناتان فرزنز آمریکایی با اقبالی استثنایی روبرو شد و نویسندگان صاحب‌نامی همچون پل استر، فیلیپ راث و جویس کرول اوتس کتابی تازه وارد سبد خرید علاقه‌مندان ادبیات کردند. سال ۲۰۱۰ پستی و بلندی‌های خودش را داشت اما مهم‌تر از همه نشان داد که هنوز در گوشه و کنار این دنیا نویسندگان زیادی مشتاق نوشتن داستان‌های تازه‌اند و آدم‌های زیادی هم مشتاق خواندن آن‌ها.

فرهنگخانه : در دنیای ادبیات، سال ۲۰۱۰ با پایان زندگی جی.دی. سلینجر، نویسنده‌ی گوشه‌گیر و دوست‌داشتنی رمان «171#& ناتوردشت» آغاز شد و با درگذشت نویسندگان دیگری از جمله ژوزه ساراماگو، نویسنده‌ی پرتغالی رمان «171#& کوری»، ادامه یافت.

در این سال ماریو بارگاس یوسا، خالق شاهکار «گفت‌وگو در کاتدرال» نوبل گرفت و جاناتان فرزنز آمریکایی با اقبالی استثنایی روبرو شد و نویسندگان صاحب‌نامی همچون پل استر، فیلیپ راث و جویس کرول اوتس کتابی تازه وارد سبد خرید علاقه‌مندان ادبیات کردند. سال ۲۰۱۰ پستی و بلندی‌های خودش را داشت اما مهم‌تر از همه نشان داد که هنوز در گوشه و کنار این دنیا نویسندگان زیادی مشتاق نوشتن داستان‌های تازه‌اند و آدم‌های زیادی هم مشتاق خواندن آن‌ها.

درگذشت جی.دی. سلینجر؛ خالق شاهکار «171#& ناتوردشت»

جی.دی. سلینجر نویسنده‌ی آمریکایی شاهکار ناتوردشت در نود و یک سالگی در ژانویه سال ۲۰۱۰ درگذشت. وی که در چهل و پنج سال پایانی عمر خود اثر تازه‌ای منتشر نکرد، به گوشه‌گیری شهرت داشت و با جدیت تمام حریم خصوصی‌اش را برای سال‌های متعددی محافظت کرد و نگذاشت جزئیات نحوه‌ی زندگی و آداب و معاشرت‌ش برای دوستدارانش فاش شود. دور خانه‌ی الونک‌مانندش در شهر کورنیش ایالت نیوهمپشایر آمریکا حصار کشید تا کسی از دیوارش بالا نرود و گاهی هم با تفنگی دولول به استقبال علاقه‌مندانی رفت که آمده بودند در منزل وی برای دیدن حتی یک لحظه‌ای این نابغه‌ی داستان‌نویسی آمریکا.

نخستین اثرش را با نام ناتوردشت در سال ۱۹۵۱ منتشر کرد، اثری که به یکی از مهم‌ترین رمان‌های قرن بیست میلادی تبدیل شد. با این همه، سلینجر برای چاپ ناتوردشت با مشکلات زیادی روبرو بود و ناشران زیادی همچون انتشارات بانفوذ هارکورت قبول نکردند که آن را چاپ کنند. هارکورت گفته بود که ناتوردشت بیشتر به کتاب کودکان شباهت دارد تا یک کتاب جدی بزرگ‌سالان. سلینجر پس از ناتوردشت تعدادی داستان کوتاه نوشت و آن‌ها را عمدتاً در هفته‌نامه‌ی نیویورکر منتشر کرد اما پس از چندی از انتشار داستان تازه دست کشید و از جامعه‌ی ادبی آمریکا فاصله گرفت. پس از مرگ سلینجر، یکی از دوستان نزدیکش به نام لیلیان راث در هفته‌نامه‌ی نیویورکر مطلبی نوشت و تا حدودی پرده از راز گوشه‌گیری سلینجر برداشت. به گفته‌ی خانم راث که چندین عکس تازه هم از سلینجر برای نخستین بار در نیویورکر منتشر کرد، سلینجر آدم منزوی‌ای نبود اما قانون خودش را برای زندگی کردن داشت و از هیاهوی تصنعی دوری می‌کرد.

اهدای نوبل ادبیات به ماریو بارگاس یوسا؛ نویسنده‌ی پروی

آکادمی سوئدی نوبل در سال ۲۰۱۰ جایزه‌ی ادبیات خود را به ماریو بارگاس یوسا نویسنده‌ی هفتاد و چهار ساله‌ی پرویی اهدا کرد؛ نویسنده‌ای که مخاطبان ادبیات سال‌های سال پیش از این انتظار داشتند این عنوان ادبی را از آن خود کند. یوسا که در کنار گابریل گارسیا مارکز از بزرگان ادبیات آمریکای لاتین است، توانست با دریافت این جایزه نوبل را پس از سه دهه به این خطه از دنیا ببرد.

بارگاس یوسا، نویسنده‌ی رمان‌های تاثیرگذاری چون «171#& گفت‌وگو در کاتدرال» بیش از سی اثر در کارنامه‌ی ادبی خود دارد و آثارش به سی‌ودو زبان از جمله فارسی ترجمه شده است. آکادمی نوبل حین اهدای این جایزه به یوسا، وی را به خاطر «171#& به‌تصویر کشیدن ساختار قدرت» و «171#& تصاویر بلامنازه مقاومت‌ها و شکست‌ها و دگرگونی‌های فردی» ستود و وی را «171#& داستان‌سرایی سرآمد» توصیف کرد. یوسا نویسنده‌ی جوانی از روزنامه‌نگاری شروع کرد و بعدها به همراه دوست چندین

و چند ساله‌اش گارسیا مارکز از هواداران فیدل کاسترو رهبر کوبا شد اما وی چندی پس از به‌قدرت رسیدن کاسترو، مسیر سیاسی خود را به کلی از چپ‌ها دور کرد و تمایلات لیبرال پیدا کرد.

یوسا که به یکی از سیاسی‌ترین نویسندگان دنیا مشهور است، خود را در مقطعی از زندگی نامزد انتخابات ریاست جمهوری پرو کرد اما پس از شکست در انتخابات از سیاست فاصله گرفت و بعدها اعتراف کرد که از سیاست درس آموخته اما ترجیح می‌دهد که نویسنده باشد تا یک سیاستمدار. وی در سالیان خفقان سیاسی پرو به اسپانیا مهاجرت کرد و شهروند اسپانیا شد و بعدها اوقات زیادی را در مادرید، پاریس، لندن و گاهی هم پایتخت پرو، لیما گذراند. سیاست و جوامع دیکتاتورزده از مهم‌ترین موضوعات رمان‌های یوسا هستند و «سال‌های سگی»، «جنگ آخر زمان» و «سوربز» از دیگر آثار به‌یادماندی اوست.

جار و جنجال جاناتان فرزن در دنیای ادبیات

جاناتان فرزن نویسنده‌ی خوش‌اقبال آمریکایی با انتشار رمان تازه‌ی خود به نام «آزادی» (171#& آزادی) جاروجنجال زیادی در سال ۲۰۱۰ به‌وجود آورد. مجله‌ی تایم چهره‌ی فرزن را بر روی جلد خود برد و بدین ترتیب وی را نخستین نویسنده‌ی زنده‌ای کرد که در یک دهه‌ی گذشته بر روی جلد تایم می‌رود. رمان‌نویسان نامداری چون گونتر گراس، جورج اورول، جان آبدایک و جی‌دی سلینجر از دیگر نویسندگانی هستند که تایم چهره‌ی آن‌ها را بر روی جلد خود برده است. پیش از این استفن کینگ در سال ۲۰۰۰ بر روی جلد تایم رفته بود.

«171#& آزادی» که پس از اندک مدتی از انتشارش برای هفته‌ها جز لیست پرفروش‌ترین رمان‌های آمریکا قرار گرفت، با واکنش مثبت منتقدان ادبی آمریکا مواجه شد و نشریات معتبری همچون نیویورک‌تایمز و نیویورکر هفته‌ها پیش از انتشارش درباره‌ی آن مطلب نوشتند؛ به طوری که پس از مدتی «171#& آزادی» به یکی از استثناهایی تبدیل شد که پیش از انتشارش مورد توجه ویژه‌ی جامعه‌ی ادبیات قرار گرفت. فرزن پیش از «171#& آزادی» با رمان «171#& اصلاحات» که در سال ۲۰۰۱ منتشر شد، مقبولیت خوبی به‌دست آورد اما «171#& آزادی»، رمانی که فرزن نزدیک به نه سال برای نوشتنش وقت گذاشته، حالا جایگاه او را در ادبیات آمریکا تثبیت کرده است. باراک اوباما، رئیس‌جمهور ایالات متحده از شخصیت‌هایی بود که «171#& آزادی» را همچون منتقدان ادبی پیش از انتشارش خواند.

درگذشت ژوزه ساراماگو؛ خالق رمان کوری

ژوزه ساراماگو نویسنده‌ی سرشناس پرتغالی رمان «171#& کوری» هم از جمله کسانی بود که در سال ۲۰۱۰ چشم از جهان فروبست. وی که در سال ۱۹۹۸ جایزه‌ی نوبل ادبیات را از آن خود کرده بود، آثارش به بیش از بیست و پنج زبان دنیا از جمله فارسی ترجمه شده و بیش از دو میلیون نسخه از آثارش به فروش رفته است. ساراماگو به خدا اعتقاد نداشت و تمایلات لیبرال کمونیستی داشت. وی رمان «171#& کوری» را در سال ۱۹۹۵ منتشر کرد و انتشار آن تاثیر شگرفی در جهانی‌شدن‌اش داشت. «171#& کوری» نوبل ادبیات را برای نخستین بار نصیب یک نویسنده‌ی پرتغالی کرد، رمانی که به سرعت به زبان‌های مختلف ترجمه و با اقبال خوبی مواجه شد.

ساراماگو نه سال پس از «171#& کوری» کتابی نوشت به نام «171#& بینایی» که به اعتقاد بسیاری از منتقدان مکمل «171#& کوری» است. «171#& بینایی» که سیاسی‌ترین رمان ساراماگوست، در ابتدا به قول نویسنده‌ی آن، قرار نبود که دنباله‌رو «171#& کوری» باشد اما ناخودآگاه این ویژگی را پیدا کرد. ساراماگو سالیان پایانی عمرش را در اسپانیا گذراند و از منتقدین سیستم سیاسی دموکراسی بود. ساراماگو اعتقاد داشت که دموکراسی به بن‌بست رسیده و چاره‌ی دیگری باید اندیشید. اهدای جایزه‌ی ادبی گنکور فرانسه به میشل ولبک

کشور فرانسه جایزه‌ی گنکور، مهم‌ترین و باشکوه‌ترین جایزه‌ی ادبی خود را در سال ۲۰۱۰ به میشل ولبک اهدا کرد. ولبک که به اعتقاد بسیاری سرشناس‌ترین نویسنده‌ی زنده‌ی فرانسه است گنکور را به‌خاطر انتشار کتاب جنجالی «171#& نقشه و قلمرو» از آن خود کرد. وی پیش از این نامزد معتبرترین جوایز ادبی فرانسه بوده و علاوه بر نویسندگی در دنیای سینما هم فعالیت کرده است. ولبک شهرت جهانی خود را مدیون رمان «171#& ذرات بنیادین» است، رمانی که به‌خاطر اشارات بی‌پروای جنسی هنوز به زبان فارسی ترجمه نشده است.

ولبک علاقه‌مندان بیشماری در دنیا دارد اما منتقدانش او را نویسنده‌ای گستاخ و زن‌ستیز توصیف می‌کنند. وی همچنین به‌خاطر اظهارنظرش درباره‌ی اسلام مورد انتقاد قرار گرفته است. ولبک گفته بود که اسلام «171#& احمقانه‌ترین دین بشر» است. ولبک همچنین به‌خاطر رمان «171#& سکو» مورد غضب مادرش قرار گرفت، به طوری که مادر وی بعدها علیه پسر خود کتابی نوشت و او را دروغگو خواند و طفیلی لقب داد. ولبک پیش از این در سال ۱۹۹۸ و ۲۰۰۵ نامزد گنکور شده بود. گنکور از قدیمی‌ترین جوایز ادبی فرانسه است و ارزش مالی اندکی به اندازه‌ی ده یورو دارد.

گول‌های ادبیات دنیا هم از فیلیپ راث آمریکایی گرفته تا مارتین ایمیس انگلیسی و پیتر کری استرالیایی از نویسندگانی بودند که در سال ۲۰۱۰ کتاب‌های تازه‌ای وارد بازار کتاب دنیا کردند. راث کتاب *171#&*؛ انتقام را به بازار ارائه کرد، ایمیس رمان *171#&*؛ بیوه‌ی باردار را نوشت و تی‌سی بویل مجموعه‌ی *171#&*؛ پسر خشن و داستان‌های دیگر. *171#&*؛ دختر باکره» نوشته‌ی جویس کرول اوتس، *171#&*؛ خورشیدی» نوشته‌ی ایوان مک‌ایوان، *171#&*؛ اتاق» نوشته‌ی اما دونگو و *171#&*؛ سانست پارک» نوشته‌ی پل استر نویسندگی زبردست آمریکایی از دیگر عناوین ادبی سال ۲۰۱۰ بودند.

اهدای جایزه ادبی بوکر به هوارد جاکوبسن؛ نویسنده‌ی انگلیسی

هوارد جاکوبسن نویسنده و روزنامه‌نگار بریتانیایی در سال ۲۰۱۰ جایزه‌ی پنجاه هزار پوندی ادبی بوکر را از آن خود کرد تا نخستین نویسنده‌ای باشد که این جایزه‌ی معتبر را نصیب یک رمان طنز می‌کند. پیش از این جایزه‌ی بوکر هیچ‌گاه در تاریخ ۴۲ ساله‌اش به رمان طنز اهدا نشده بود. جاکوبسن نویسنده‌ی ۶۸ ساله‌ای است که از پیشکشوتان ادبیات طنز بریتانیا محسوب می‌شود، اما هیچ‌گاه پیش از بوکر جایزه‌ی ادبی قابل توجه‌ای از آن خود نکرده بود.

جاکوبسن جایزه بوکر را به خاطر نوشتن کتاب *171#&*؛ سؤال فینکلر» نصیب خود کرد. این رمان درباره‌ی زندگی سه دوستی است که دو نفر از آن‌ها یهودی‌اند و نفر سوم هم آرزوی یهودی بودن در سر دارد. سر اندرو موشن، رئیس هیئت داوران این جایزه گفت: *171#&*؛ تصمیم ساده‌ای بود. این کتاب جایزه را برد چون بهترین کتاب بود. انتظار دارید که کتاب هوارد جاکوبسن زیرک و خنده‌دار باشد و سؤال فینکلر هم زیرکانه نوشته شده و هم خنده‌دار است. اما در عین حال رمانی‌ست بسیار جذاب و مالیخولیایی، رمانی خنده‌دار اما خنده‌ای در تاریکی.» جاکوبسن حین دریافت بوکر به شوخی گفت که قصد دارد با پنجاه هزار پوند این جایزه برای همسرش کیف‌دستی تازه‌ای بخرد.

نیویورکر و ارائه‌ی لیست بیست نویسنده‌ی برتر زیر چهل سال

هفته‌نامه‌ی نیویورکر در ماه ژوئن سال ۲۰۱۰ لیستی از بیست نویسنده‌ی برتر زیر چهل سال ارائه کرد که به اعتقاد منتقدان این نشریه نقش مهمی در آینده‌ی ادبیات دنیا بازی خواهند کرد. پیش از این نیویورکر در سال ۱۹۸۳ نام مارتین ایمیس و ایوان مک‌ایوان دو نویسنده‌ی مشهور انگلیسی را در لیست رمان‌نویسان برتر بریتانیا قرار داده بود و در سال ۱۹۹۹ هم لیست مشابهی از بهترین نویسندگان آمریکایی زیر چهل سال ارائه کرده بود که نام نویسندگانی چون جومپا لاهیری نویسنده‌ی مجموعه داستان *171#&*؛ مترجم دردها» و دیوید فاستر والاس در آن ذکر شده بود. چیماماندا نگزی آدیچی نویسنده‌ی ۳۲ ساله‌ی نیجریه‌ای یکی از بیست نویسنده‌ای است که به اعتقاد لیست سال ۲۰۱۰ نیویورکر آینده‌ی روشنی در ادبیات دنیا خواهد داشت. کریس آدریان نویسنده‌ی ۳۹ ساله‌ی آمریکایی، دانیل آلارکون نویسنده‌ی ۳۳ ساله‌ی پرویی، جاشوا فریز نویسنده‌ی ۳۵ ساله‌ی آمریکایی، یان لی نویسنده‌ی سی‌وهفت ساله‌ی چینی و نل فرودنبرگر نویسنده‌ی ۳۵ ساله‌ی آمریکایی از دیگر چهره‌های این لیست بیست‌تایی هستند.

اهدای جایزه‌ی *171#&*؛ پرنس استریاس» اسپانیا به نویسندگی لبنانی

کشور اسپانیا در سال ۲۰۱۰ مهم‌ترین عنوان ادبی خود را به نویسندگی لبنانی داد. امین معلوف ۶۱ ساله با دریافت این جایزه‌ی پنجاه‌هزار یورویی توانست نام خود را در کنار بزرگانی چون ماریو بارگاس یوسا، دوریس لسینگ، آرتور میلر، پل استر و گونتر گراس در لیست برندگان این جایزه‌ی معتبر ادبی قرار دهد. امین معلوف که کتاب‌هایش در کشور فرانسه با اقبال خوبی روبروست، در بیروت به دنیا آمده و با وجودی که زبان مادری‌اش عربی‌ست به فرانسه می‌نویسد. وی ابتدا نویسندگی را با نوشتن در چند روزنامه عربی از جمله *171#&*؛ النهار» لبنان شروع کرد و سپس به رمان‌نویسی روی آورد. معلوف در سال ۱۹۹۳ جایزه‌ی ادبی گنکور فرانسه را از آن خود کرد و رمان *171#&*؛ سمرقند» وی به چندین زبان از جمله انگلیسی انتشار یافت.

انتشار خودزندگی‌نامه‌ی مارک تواین صد سال پس از مرگش

مارک تواین خالق شاهکارهایی همچون *171#&*؛ ماجراهای هاکلبری فین»، *171#&*؛ ماجراهای تام سایر» و *171#&*؛ شاهزاده و گدا» وصیت کرده بود که زندگی‌نامه‌ای که از زندگی خویش نوشته، صد سال پس از مرگش برای نخستین بار منتشر شود. به همین ترتیب نخستین جلد از این مجموعه‌ی سه‌جلدی در ماه تولدش در نوامبر در صدمین سال پس از مرگش توسط انتشارات دانشگاه کالیفرنیا منتشر شد. این کتاب تحت نظر کتابخانه‌ی بانکرافت دانشگاه کالیفرنیا ویرایش شده است. تواین همچنین وصیت کرده که دومین جلد از این مجموعه ۲۵ سال پس از جلد نخست و جلد سوم نیز ۲۵ سال پس از جلد دوم انتشار یابد. خودزندگی‌نامه‌ی مارک تواین

به سبک زندگی‌نامه‌های معمول نوشته نشده است و بیشتر مجموعه‌ای از حکایات متفاوتی است که در طول زندگی برای این نویسنده‌ی آمریکایی رخ داده است.